

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
T.a.v. de minister Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
	-	IPLG 11787/2024	28 augustus 2024
onderwerp			
Aanbieding resultaten IPO-verkenning rekenkundige ondergrens			

Geachte mevrouw Wiersma,

Met genoegen bied ik u hierbij namens de provincies de resultaten aan van de interbestuurlijke verkenning van een rekenkundige ondergrens, zoals vastgelegd in bijgaande rapporten. Het ging om een verkenning naar een wetenschappelijk onderbouwde ondergrens voor projectberekeningen met AERIUS Calculator. Onderzocht is of er op louter model-/atmosfeerwetenschappelijke gronden een grens is waaronder berekende stikstofbijdragen van individuele projecten te onzeker zijn om aan deze projecten toe te schrijven. Deze projecten zouden dan zonder een natuurvergunning voor stikstof kunnen worden uitgevoerd. De IPO-verkenning heeft zo'n ondergrens nu niet opgeleverd, maar er is aanleiding voor een breder dan alleen model-/atmosfeerwetenschappelijk vervolgonderzoek, dat op afzienbare termijn mogelijk wel tot een wetenschappelijk vastgestelde (hogere) ondergrens leidt.

De verkenning onder leiding van het IPO, in afstemming met het Rijk, is uitgevoerd in de periode februari-juli 2024. De verkenning bestond uit een onafhankelijk onderzoek van TNO en de UvA naar een wetenschappelijk onderbouwde rekenkundige ondergrens voor projectberekeningen met AERIUS Calculator. Daarbij was een breed samengestelde klankbordgroep van (inter)nationale wetenschappers betrokken. De focus lag op de atmosfeerwetenschap, de route van emissie naar depositie. Verder is een brede analyse van de mogelijke gevolgen van een (hogere) ondergrens gemaakt, en ook een analyse van de juridische eisen die de Habitatrichtlijn en jurisprudentie aan een ondergrens stellen.

Inlichtingen bij : Peter van Oort
Email : pvoort@ipo.nl
Bijlagen : [6]

Aanleiding voor de verkenning was het eindrapport van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof (Commissie Hordijk) Meer meten, robuuster rekenen. Het wetenschappelijk onderzoek bevestigt en verdiept de bevindingen van de Commissie Hordijk dat er met de huidige (lage) ondergrens van 0,005 mol/ha/jaar sprake is van schijnzekerheid. In het onderzoek is gekeken of er beperkingen zijn in de theorie, de mate van validatie en de onzekerheid die leiden tot een wetenschappelijk onderbouwde (hogere) ondergrens. Die beperkingen zijn wel geconstateerd, met name in de modelbeschrijving van de droge stikstofdepositie. Echter, de geconstateerde beperkingen zijn niet afhankelijk van de grootte van de stikstofdepositie, maar van de precieze lokale omstandigheden waar de depositie plaatsvindt. Daarom leveren de in dit onderzoek gevonden beperkingen nu geen onderbouwing voor een ondergrens op model-/atmosfeerwetenschappelijke gronden; er is wel aanleiding voor een breder dan alleen model-/atmosfeerwetenschappelijk vervolgonderzoek, dat mogelijk binnen afzienbare tijd wel tot een ondergrens leidt. In het onderzoeksrapport is aangegeven dat de huidige verspreidingsmodellen, zoals SRM2 en OPS in AERIUS Calculator, voldoen aan de wetenschappelijke standaard en de best beschikbare geschikte modellen voor toestemmingverlening zijn. De gevonden beperkingen gelden voor de huidige stand van de atmosferische wetenschap.

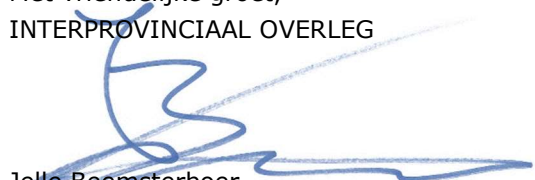
Dat er nu geen ondergrens is vastgesteld, betekent dat er nu nog geen alternatief is voor de huidige toestemmingverlening met een ondergrens van 0,005 mol/ha/jaar. Het wetenschappelijk onderzoekstraject heeft enkele interessante aangrijpingspunten opgeleverd die een richting aangeven voor vervolgonderzoek, om de betrouwbaarheid van de rekenmodellen te verbeteren, de schijnzekerheid als gevolg van de huidige (lage) ondergrens te reduceren en via een bredere wetenschappelijke benadering mogelijk alsnog een rekenkundige ondergrens vast te stellen:

- Ten eerste betreft dit een vervolgverkenning, die op basis van een brede wetenschappelijke benadering – breder dan alleen model-/atmosfeerwetenschappelijk – mogelijk alsnog binnen afzienbare tijd zou kunnen leiden tot een waarde voor 'een kleine stikstofdepositie' en een daarvan afgeleide (hogere) wetenschappelijke ondergrens voor projectberekeningen. Het IPO adviseert u deze vervolgvkenning samen met de provincies op de kortst mogelijke termijn op te pakken, in lijn met het Hoofdlijnenakkoord. Het belang hiervan is namelijk groot: zo'n ondergrens zou alsnog de schijnzekerheid door de huidige ondergrens kunnen verkleinen en kunnen bijdragen aan het vlottrekken van de toestemmingverlening voor projecten met relatief weinig stikstofdepositie en het oplossen van de nijpende problematiek van de PAS-melders. De kansrijkheid van deze vervolgvkenning staat op voorhand niet vast. Reden dat wij als IPO adviseren om parallel te kijken naar de mogelijkheden van een beleidsmatige drempelwaarde, eveneens in lijn met het Hoofdlijnenakkoord.
- Ten tweede betreft dit de aanbeveling in het wetenschappelijk rapport, tot het onderzoeken van de geldigheid van de modeltheorie voor een project met relatief korte doorlooptijd. Dit kan mogelijk leiden tot het zonder vergunning kunnen uitvoeren van kortdurende projecten, onder andere omdat de modellen zijn gebaseerd op langjarige weer- en windrichtinggemiddelden en de kans groot is dat het weer en de windrichting daar bij een kortdurend project (fors) van afwijken. Binnen het onderzoek van TNO en de UvA naar een ondergrens is hiervoor al het nodige voorbereidende werk gedaan, zodat deze aanbeveling snel tot uitvoering en resultaat zou moeten kunnen komen. Het IPO adviseert u daarom ook dit onderzoek spoedig en voortvarend op te pakken.

- Ten derde betreft dit de volgende aanbevelingen in het wetenschappelijk rapport, waarvan het IPO u adviseert die op te pakken binnen het Nationaal Kennisprogramma Stikstof, waarin wordt (samen)gewerkt aan de stelselmatige verbetering van OPS/AERIUS Calculator:
 - Het uitvoeren van veldexperimenten om het huidige probleem van onvoldoende meetgegevens (voor het statistisch kunnen onderbouwen van een ondergrens) aan te pakken.
 - Het uitvoeren van meer wetenschappelijk onderzoek naar het depositieproces. Met name door te zorgen voor meer geschikte meetgegevens om de modellering voor specifieke situaties te verbeteren en de onzekerheid te verkleinen.
 - Het verkennen van rekenen op hogere schaalniveaus dan 1 hectare, omdat daarmee over het algemeen een deel van de onzekerheden wordt uitgemiddeld.
 - Het onderzoeken van de mogelijkheden om projecten geaccumuleerd te beoordelen in plaats van te kijken naar individuele bronbijdragen. Zo'n aanpak past volgens de wetenschappers goed bij de geschiktheid van het model voor berekeningen van de totale depositie en kan beter ondersteund worden door meetgegevens. Net als bij het rekenen op een hoger schaalniveau dan 1 hectare wordt dan een deel van de onzekerheden uitgemiddeld.

Ter informatie treft u bijgaand het nieuwsbericht aan dat het IPO vandaag op haar website plaatst, samen met Q&A en de resultaten van de verkenning. Laten we niet aarzelen om het vervolg van de verkenning op de kortst mogelijke termijn samen op te pakken.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

Jelle Beemsterboer,
Voorzitter BAC Landelijk Gebied

Bijlagen

- Nieuwsbericht
- Q&A
- Een ondergrens in de berekening van stikstofdepositiebijdragen voor vergunningverlening – onderzoek naar een wetenschappelijk onderbouwde ondergrens, rapport TNO/UvA, TNO 2024 R11334 – 15 augustus 2024
- Rapportage Impactanalyse en beheersmaatregelen
- Bijlagenrapport bij rapportage Impactanalyse
- Rapportage Juridische analyse